

**ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ОГЛЕДНИ ЧАС
ИЗ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА**

*ЈУ ОШ „Свети Сава“ Фоча
26.04.2013. године*

*Професор разредне наставе:
Љепосава Фундић*

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ЧАСУ

НАЗИВ ШКОЛЕ:	ЈУ ОШ „Свети Сава“ Фоча
РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ:	III ₃
ДАТУМ:	26.04.2013.године
НАСТАВНИ ЧАС:	Први (1.)
ПРОФЕСОР РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ:	Љепосава Фундић

2. ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:	Природа и друштво
НАСТАВНА ТЕМА:	Биљке и животиње моје околине
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:	Биљке моје околине – појам и грађа
ТИП ЧАСА:	Утврђивање
ЦИЉ ЧАСА:	<ul style="list-style-type: none">▪ Проширивање појма биљке, уочавање дијелова биљке и усвајање знања о функцијама појединих дијелова биљке;▪ Развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање биљака у нашој околини;▪ Развијање основних елемената логичког мишљења.
ЗАДАЦИ ЧАСА:	
а) <i>Образовни задаци</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Схватање значаја биљака за опстанак природе путем упознавања улоге биљних органа;

- Поимање биљака као живих бића са посебном грађом;
- Подстицање дјечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са биљкама и њиховим дијеловима;
- Именовање биљних органа познатијих биљака околине;
- Схватање основне улоге појединих дијелова биљке.

б) Васпитни задаци

- Развијање позитивног и одговорног односа према биљкама, њиховом значају и чувању;
- Подстицање и развијање истраживачких активности.

в) Функционални задаци

- Овладавање почетним техникама сазнајног процеса: посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање, именовање.
- Запажање карактеристика појединих биљних органа;
- Упоређивање истоврсних дијелова различитих биљака;
- Именовање и навођење група биљака;
- Описивање изгледа, гајења и користи од биљака;
- Навођење биљака околине;
- Описивање и објашњење основних функција дијелова биљке;
- Исказивање идеја, знања и искустава и размјењивање са другима.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ:

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:

Вербално-текстуална (усмене ријечи-дијалог, писане ријечи - текст као

илустрација), метода игре, демонстративно-илустративна (демонстрација сликом, природним материјалом) и практичних радова.

НАСТАВНИ ОБЛИЦИ РАДА:

Фронтални, групни рад –

(диференцирани) и индивидуални

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

Панои: *Групе биљака* и *Дијелови биљака*, наставни листићи - *Писмо чика Јова чувара* „Биљне баште“, корпица, коверте у боји, наставни листићи са загонетним садржајем, природни материјал биљака (плод који означава назив група: јабука, шаргарепа, кукуруз, бор и љубичица; као и сјеме и саднице за рад у групама: јабуку, шљиву и јагоду; шаргарепу, паприку и парадајз; кукуруз, пшеницу и зоб; бор, смрчу и храст; љубичицу, маслчак и нану), саксије са земљом, грабљице, лопатице, и кантице за залијевање; наставни листићи са диференцираним задацима за сваку групу; табла и креда.

НАСТАВНА ПОМАГАЛА:

Лаптоп (CD „Ишли смо у Африку“ Љубивоја Ршумовића)

КОРЕЛАЦИЈА:

Српски језик, музичка култура

ЛИТЕРАТУРА:

- Сузић, Н., Стојаковић, П., Бранковић, Д., Хартоп, Б., и Фарел, Ш., Илић, М., и сарадници (2000).
Интерактивно учење II. Бања Лука: Министарство просвјете.
- Вилотијевић, М., (1999). *Дидактика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Грдинић, Б., Бранковић, Н., (2005). *Методика Познавања природе и Света око нас у наставној пракси*. Бачки Петровац: Култура.

3. ИНОВАЦИЈА И МОТИВАЦИЈА

НОВИНА У НАСТАВИ - ИНОВАЦИЈА

Многи часови природе и друштва раде се класично и стереотипно без активног учешћа ученика и примјене природног материјала, што је по мом мишљењу погрешно и нефункционално.

Како бих представила савременији и функционалнији начин извођења наставе природе и друштва одлучила сам се за примјену стваралачке наставе као једног од могућих савременијих педагошких модела иновације. Изведбени модел развијања стваралаштва који сам одабрала за овај час је **Модел „класификације чињеница по битности“**.

Опредјелила сам се за овај модел, јер ћемо на интересантан, истраживачки и стваралачки начин исказивати идеје, знања и искуства и размјењивати их са другима. Такође, ћемо развијати потенцијалне психофизичке способности, стваралаштво и критичко мишљење.

Уношењем иновације у наставу отклања се свођење учења на законитост „дрила и дресуре“.

Код примјене интерактивног учења у стваралачкој настави треба уважити неколико битних елемената, а тиме и у конкретном примјеру реализације наставе природе и друштва.

- Природа програмских садржаја природе и друштва је одговарајућа за стваралачки начин учења и схватање значаја узгајања и очувања биљака за њихов опстанак, а тиме и цјелокупног природног окружења.
- Основни циљ стваралачког учења је подстицање развоја једне или више стваралачких способности у процесу овладавања почетним техникама сазнајног процеса: посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање, именовање биљака, њихових дијелова као и основних функција.
- Степен познавања поступака за стваралачко учење подстиче и развија радозналости и истраживачке активности код ученика.

- За интеракцију у стваралачкој настави посебно је значајно то што се способности за емпатично реаговање и кооперативност могу развијати вјежбањем што директно доприноси развијању радозналости, интересовања и способности за активно упознавање биљака и њиховог значаја у нашој околини.
- Ниво оспособљености ученика за интерактивно учење примјеном поступака интеракције „сам са собом“ и поступци међузависности и међудејства у групи доприносе слободном исказивању идеја, знања и искустава, као и размјењивање и уважавање мишљења других.

МОТИВАЦИЈА

Као руководилац еколошке секције, у нашој школи, са ученицима проводим доста времена у „Живом кутку“ – који смо назвали „Зооботанички вртић“.

У живом кутку његујемо биљке, бринемо се о њима, заливамо их и чистимо. Све те активности утичу на развијање осјећаја одговорности, љубави према раду, стицање низа навика, и вјештина, повезивање теоријског знања са практичним радом.

Велики мотив сам добила да то развијање позитивног односа према биљкама, њиховом значају и чувању, као и подстицање и развијање истраживачких активности, интересовање, развијање и повезаност теоријског знања са практичним радом проширим на комплетно одјељење и рад у редовној настави природе и друштва.

Жеља ми је да настава природе и друштва ученицима буде занимљива, разнолика и да на један нов истраживачки начин развијају интересовања, вјештине, способности, критичко мишљење. Да слободно износе своје идеје и одговоре на питања без страха да ли су у нечему погријешили и да ће ту грешку морати одмах гумицом да бришу.

Како би цјелокупан рад на часу био што интересантнији ангажовала сам нашег суграђанина, Ранка Савића, да сходно потребама часа, напише загонетке у стиху које ће бити у функцији развијања радозналости и мотивације за активно учешће ученика на часу.

Мотив ми је да овим истраживачким радом, уз примјену игре, ученицима учиним час занимљивијим, да кроз групни рад искажу значај и важност

сваког појединца у групи што ће допринјети њиховом активном учешћу што се имплицира на трајнија и функционалнија знања.

4. МЕТОДСКА УПУТСТВА

1. КОРАК – Увод у рад

У уводном, мотивационом дијелу часа ученике мотивишем кроз читање писма, које је стигло за III₃, од чика Јова чувара „Биљне баште“ и кроз игру „Ко сам ја?“

Изражајно и умјерено читам писмо.

Драги моји другари,

Јављам Вам се из једне дивне биљне баште у нашем граду.

Моја обавеза и одговорност је да се бринем и да чувам биљке у нашој околини.

Подсјећам Вас да нам је стигло толико жељено прољеће.

Свакодневно другујем са љубичицама, ружама, јабукама, јагодама, јелама, боровима, лалама и уживам у њиховом опојном мирису.

Срећан сам због свега тога.

Зато позивам и Вас драга дјецо, дођите и увјерите се како је овде лијепо!

Чекамо Вас!

Чувар биљне баште, чика Јова

Након прочитаног писма поразговараћемо о његовом садржају. Да бисмо одговорили на позив чика Јова, требамо да извршимо један задатак на данашњем часу.

Настављам уводни, мотивациони дио часа кроз игру „Ко сам ја?“

Ученици, из корпице, извлаче коверте у боји са загонеткама, у којима се налазе инструктивни листићи за рад. Коверте су у црвеној, наранџастој, жутој, тамно зеленој и свијетло зеленој боји.

Нећемо их отварати све док не одговоримо на постављене загонетке.

Изражајно читам загонетке. Одговарамо на њих. Свако рјешење загонетке налази се у корпици, *природан материјал – биљке*, које представници

група узимају и смјештају у саксију са земљом у својој групи.
Разврставањем биљака по групама именујемо групе:

<i>Јабука</i> -	Група – ВОЋЊАК
<i>Шаргарепа</i> -	Група – ПОВРТЊАК
<i>Кукуруз</i> -	Група – ЊИВА
<i>Бор</i> -	Група – ШУМА
<i>Љубичица</i> -	Група – ЛИВАДА

Загонетке

(Ранко Савић)

Може бити црвена, зелена ил' жута
може расти у воћњаку – може покрај пута
може да се као цем у теглице стави
од ње може и сок воћни да се прави
најбоља је свјежа – кад је твоја рука
убере са гране – а то је

Јабука

Коријен јој се једе, црвене је боје
а лиске зелене изнад земље стоје
користе је људи на 101 начин
к'о поврће свјеже, или као зачин
и дјеца је воле – па су здрава, лијепа
лако је погодити – то је

Шаргарепа

Истини за вољу – он расте у пољу
ал' та дјеца знаду – са трга у граду
једу га пушући к'о печењак врући
или на тенане к'о кокице слане
и стално се смишљају послатице нове
та корисна биљка се зове

Кукуруз

Зимзелен и витак на литици стоји
на вјетру, на киши и године броји
на гранама дугим зелене иглице
у његовој крошњи гнијезда праве птице
стабло краси груба и храпава кора
свако знати мора – то је слика

Бора

Кад прољеће дође у зеленој трави
одмах после висибаве она се појави
позната је свима због љепоте своје
због мириса дивног, љубичасте боје
сви је зато беру озарена лица
погађате дјецо то је

Љубичица

На основу презентованог писма, одгонетнутих загонетки и апликација на паноима, именујемо, описујемо и наводимо групе биљака и њихове главне дијелове.

Након тога најављујем циљ часа и записујем наслов наставне јединице - ***Биљке моје околине – појам и грађа.***

Најава циља часа

Данас ћемо на интересантан истраживачки начин „као мали узгајивачи“ да се упознамо са биљкама нашег окружења, што ће нам олакшати учење о њиховим битним карактеристикама. Такође, знања и искуства која данас стекнемо биће нам од користи једног дана када постанемо „велики узгајивачи“ што ће нас чинити веома срећним због тога.

2. КОРАК – *Формирање група за самосталан рад*

Ученици су, на претходном часу природе и друштва, подијељени у пет хетерогених група. Груписани су према знањима, при чему се водило рачуна о међусобним другарским афинитетима.

Именујем групе, бирамо представнике група.

3. КОРАК – *Упутства за рад групама*

Дајем упутства за рад у групама.

Отварамо коверте са инструктивним листићима за рад.

4. КОРАК – *Самосталан рад по групама*

Све чланове групе ставила сам пред исти проблем, па од њих захтијевам да они мисаоно, емотивно, вољно и радно сједињују своја бића и напоре да га ријеше. Ученици треба међусобно да дискутују, обављају свој практични задатак и заједнички долазе до одређених закључака.

Дакле, настојим да буду активни!

Свака група је добила инструктивне листиће за рад.

На инструктивним листићима су задаци које ученици треба да рјешавају. Задатке на листићима рјешаваћемо очигледним и усменим путем, тако што ћемо садити биљке наше околине и након тога одговарати усмено на постављена питања.

Свака група ће у својим саксијама да сади по три биљке, тако да ћемо на нашем данашњем часу засадити укупно петнаест биљака.

Ми ћемо на данашњем часу бити „мали узгајивачи“. Садићемо биљке, заливати их, бринути се о њима да имају све услове потребне за живот – свјетлост, воду, ваздух и земљиште.

Приступамо групном облику рада – подијељени (диференцирани), везани рад – наставну јединицу подијелила сам на више везаних задатака, тј. свака група добија другачији задатак.

Група – ВОЋЊАК

1. Посадите воће – јабуку, шљиву и јагоду.
2. Која од њих спада у зељасте, а које у дрвенасте биљке и зашто?
3. Набројте главне дијелове биљака.

Група – ПОВРТЊАК

1. Посадите поврће – шаргарепу, паприку и парадајз.
2. Све три биљке су зељасте, али се једна по нечему разликује од друге двије. По чему се разликује?
3. Чиме је биљка причвршћена за земљиште?

Група – ЊИВА

1. Посадите житарице – кукуруз, пшеницу и зоб.
2. Све три биљке су зељасте, али се једна по нечему разликује од друге двије. По чему се разликује?
3. Који дио биљке на себи носи листове и цвјетове?

Група – ШУМА

1. Посадите дрвеће – бор, смрчу и храст.
2. Све три биљке су дрвенасте, али се једна по нечему разликује од друге двије. По чему се разликује?
3. У ком дијелу биљке се ствара храна за биљку?

Група – *ЛИВАДА*

1. Посадите цвијеће – љубичицу, маслчак и нану.
2. Све три биљке су зељасте, али се једна по нечему разликује од друге двије. По чему се разликује?
3. Шта се развија из цвијета биљке?

У току сађења биљака пустићу им, тихо, композицију коју изводи Миња Субота, „Ишли смо у Африку“ коју је написао Љубивоје Ршумовић.

5. КОРАК – Извјештавање о резултатима рада група

Групе извјештавају пред одјељењем о урађеним задацима. Представници група читају питања са инструктивних листића, а у извјештавању учествују сви ученици групе: један ученик показује засађен природан материјал тј. засађене биљке, а остали ученици објашњавају одговоре на постављене задатке.

Задржавамо се на најважнијим појединостима.

Након извјештаја свих група још једном читам запис са табле.

6. КОРАК – Анализа тока стваралачког процеса и резултата рада

Како бисмо испунили очекиване исходе часа тражим од ученика повратну информацију, тј. да искажу и размијене знања и искуства.

Размјену знања извршићемо кроз игру „Замјена улога.“

Представници група мијењају коверте и групе једна другој постављају питања. Од група ћу тражити да укратко одговарају на постављена питања и на тај начин ће објаснити рад своје сусједне групе.

7. КОРАК – Уопштавање резултата рада

Разговор са одјељењем (фронтални облик рада) о данашњем раду.

8. КОРАК – Задаци за самосталан рад

За домаћи задатак размислите и усмено осмислите одговор за чика Јова. Одговор на позив чика Јова написаћемо на наредном часу природе и друштва, безбрижни и задовољни што смо „подарили животе“ биљкама на нашем данашњем часу и обогатили природу на нашој дивној планети Земљи.